

Fængselsvæsen.

Bør Cellestraffen modificeres?

Ved »absolut« Cellestraf forstaas i det følgende en saadan Straffebehandling, hvorefter Fangen tilbringer Natten, Arbejdstiden, Fritiden og Spisetiderne i Encelle og iøvrigt —altsaa navnlig under Gudstjeneste, Undervisning og Gaardtur samt under Legemsøvelser udenfor Gaardturene — holdes afsondret fra andre Fanger. Og ved »Modifikationerne« i Cellestraffen sigtes alene til en Ophævelse af Isoleringen under Gudstjeneste, Undervisning, Gaardtur og Legemsøvelser udenfor Gaardturene. »Modificeret« Cellestraf foreligger ikke blot, naar Isoleringen ophæves paa alle de nævnte Punkter, men ogsaa naar det kun sker paa et eller flere af dem.

Spørgsmaalet, om Cellestraffen bør modificeres, er jo ingenlunde et nyt Spørgsmaal. I sin »Lehrbuch der Gefängniskunde« (pag. 250) udtaler *Krohne*, at den tidligere Strid om den strengere eller mildere Form for Cellestraf er forstummet i den nyeste Tid, idet man har vænnet sig til at anse adskilte Spadseregaarde, »Stalls« og Masker som *Adiaphora*, som man bibeholder, naar man ikke viger tilbage for de Merudgifter, som de forvolder, og som man opgiver, naar man foler sig overbevist om gennem godt Tilsyn at kunne hindre Fangernes Samkvem udenfor Cellen *). Ogsaa

*) I de Lande, hvor man ofrer de betydelige Beløb, der ere forbundne med Fangernes Afsondring i Kirke, Skole og Gaarde, vil man ikke kunne samstemme med *Krohne* i at anse de paagældende Foranstaltninger som »*Adiaphora*«. Bemærkningen om, at man har »vænned sig« hertil, passer formentlig kun paa Forholdene i Preussen, hvor det økonomiske Hensyn tages stærkt i Betragtning ved Opførelsen af Fængsler. Det maa erindres, at selv et nok saa godt Tilsyn ikke kan hindre den Ulempe for Fangen, som Masken i Forbindelse med de andre Foranstaltninger tilsigter at værne ham imod, nemlig at blive set (og senere genkendt) af Medfanger.

i den skandinaviske Fængselslitteratur har Spørgsmaalet været behandlet, saaledes af *Fr. Bruun* i hans Bog »Om Fuldbyrdelse af Strafarbejde«, i hvilken han gør udførligt Rede for Striden mellem det absolutte og det relative Cellesystem og foreslaar (pag. 103 og 109 ff.) det sidste gennemført som Led i det progressive System, saaledes at Fangen, efter at han i den første Tid har været underkastet det absolutte System, skal være i Fællesskab i Skolen og senere ogsaa under Gaardturen.

Medens man i Tyskland, navnlig i Preussen, i større og større Udstrækning er kommen ind paa at modificere Cellestraffen, har man i de nordiske Lande indtil den seneste Tid næret Betænkkeligheder herved. Baade i Norge, Sverige og Danmark er Cellesystemet hidtil gennemført uden Modifikationer *).

Overdirektor *Almquist* har imidlertid paa den svenske Kriminalistforenings Møde i Stockholm i August 1911 udtalt Ønsket om, at en ny Straffelov vil give Adgang til »efter vederbörandes pröfning« at modificere Cellestraffen i Kirken, Skolen, under Gaardtur og Legemsovelser **). I den norske Fængselsstyrelse overvejer man dernæst for Tiden det her rejste Spørgsmaal, forsaavidt angaar Fangerne i Bodsfængslet i Kristiania. Og det samme Spørgsmaal er endelig blevet overvejet i Direktoratet for Fængselsvæsenet under Udarbejdelsen af Forslaget til den kgl. Anordning af 28. Maj 1913 om Fuldbyrdelse af Forbedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt. Ved denne Anordning — der i et vist Omfang giver Straffeanstaltens Inspektion Adgang til at modificere Cellestraffen ***) — er Spørgsmaalet imidlertid

*) I Horsens Straffeanstalts Celleafdeling anvendes dog ikke Stall-Systemet; derimod holdes Celfangerne i afsondrede Spadseregaarde. I Nyborg Straffeanstalt, der endnu ikke er taget i Brug, er Stall-Systemet delvis gennemført, nemlig i det Omfang, som svarer til Antallet af Enkelteceller, ligesom der findes nogle afsondrede Spadseregaarde. De Celfanger, der undergives modificeret Cellestraf, ville ligesom Fællesfangerne faa Gaardtur paa en stor uindhegnet Plads indenfor Ringmuren og Gymnastik samme Steds eller i et særligt Gymnastikhus.

***) Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm 1911, pag. 118—119.

****) De i Anordningen indeholdte Bestemmelser, der vedrører det her rejste Spørgsmaal, ere følgende:

§ 17. De første 2 Maaneder efter Indsættelsen tilbringer Fangen paa *Begyndelsesstadiet*. Fangen holdes afsondret fra andre Fanger saavel under Arbejdet som under Gudstjeneste, Undervisning og Gaardtur, samt i Fritiden og Spisetiderne, medmindre Helbredshensyn efter Lægens

ikke løst i sin Almindelighed, thi Anordningen handler kun om mandlige Fanger i Alderen 14—23 Aar (og endda ikke alle disse, idet de nævnte Fanger, hvis de tidligere mindst to Gange har udstaaet Strafarbejde, skal indsættes i Vridsløselille Straffeanstalt, for hvilken den nævnte Anordning ikke gælder, og i hvilken Cellestraffen fuldbyrdes uden Modifikationer). Og dernæst er Forholdet som sagt det, at Anordningen kun giver Inspektionen Adgang til at modificere Cellestraffen og ikke foreskriver nogen Pligt i saa Henseende. Der skal altsaa nu paa Grundlag af Anordningen skabes en Praksis, og paa dennes Udvikling — enten i Retning af en udstrakt Benyttelse af den nævnte Adgang eller i modsat Retning — kan en sagkyndig Drøftelse af Spørgsmaalet ventes at ville faa nogen Indflydelse.

Derfor og fordi Spørgsmaalet for Tiden beskæftiger Sindene i alle tre nordiske Lande, vil det være af Interesse her i Tidsskriftet at faa drøftet Spørgsmaalet, om hvis Besvarelse Meningerne er delte her i Landet og sandsynligvis ogsaa i Norge og Sverige. De nedenstaaende Linier, der i sin Tid nedskreves under de Overvejelser, som i Fængselsdirektoratet gik forud for Udarbejdelsen af den ovennævnte Anordning, fremsættes da her som Grundlag for en Diskussion, i hvilken forhaabentlig Fagfæller i alle tre Lande vil deltage.

Skøn gor det nødvendigt i større eller mindre Udstrækning at afvige herfra.

§ 18. Naar den for Ophold paa Begyndelsesstadiet fastsatte Tid er forløben, overgaar Fangen til *Mellemstadiet*, paa hvilket han opholder sig i Tiden indtil 1 Maaned før den Dag, da han skal løslades. Paa Mellemstadiet arbejder Fangen enten under Afsondring fra andre Fanger eller, efter Indstilling af Anstaltens Inspektør med Justitsministeriets Billigelse, i Fællesskab med andre Fanger. Sidstnævnte Behandling af Fangen, der kan omfatte enten hele den daglige Arbejdstid eller kun en Del af denne, kan finde Sted straks ved hans Overgang til Mellemstadiet eller senere under Opholdet paa dette, og hvis den af Inspektøren skønnes at burde bringes til Ophor forinden Fangens Overgang til det i § 25 ommeldte Slutningsstadium, maa der derom gøres Indberetning til Justitsministeriet.

§ 19. Overfor en Fange, der arbejder under Afsondring fra andre Fanger, bestemmer Inspektøren, om saadan Afsondring ogsaa skal finde Sted under Gudstjeneste, Undervisning og Gaardtur.

§ 25. Den sidste Maaned før Løsladelsen tilbringer Fangen paa *Slutningsstadiet*. Fangen holdes afsondret fra andre Fanger under Arbejdet, medmindre hans Helbredstilstand gør det betænkeligt. Inspektøren bestemmer, om Fangen ogsaa skal holdes afsondret fra andre Fanger under Gudstjeneste, Undervisning og Gaardtur samt i Fritiden og Spisetiderne.

En Diskussion om det rejste Spørgsmaal kan ikke undgaa at komme ind paa Spørgsmaalet om Fangemasken, og det var ønskeligt, om ogsaa dette Spørgsmaal kunde blive nogenlunde indgaaende drøftet.

Cellestraffen har nogle gode og nogle uheldige Virkninger. Da det indbyrdes Forhold mellem disse imidlertid er forskelligt for de forskellige Individider, kan Spørgsmaalet om Berettigelsen af at modificere den absolutte Cellebehandling — hvorved dennes uheldige Virkninger kan afværges, men hvorved samtidig dens gode Virkninger muligen bliver illusoriske — ikke besvares paa en almengyldig Maade. Spørgsmaalet afhænger af, dels hvilken Vægt man overfor den paagældende Kategori Fanger tillægger Cellestraffens forskellige Virkninger, dels i hvilket Omfang en Modificering af Cellestraffen ophæver disse Virkninger.

I. Cellestraffens heldige Virkninger.

a. 1. Cellebehandlingens »positive Funktion« — den af Ensomheden flydende pædagogiske Virkning (Eftertanke, Anger) — er tidligere bleven stærkt overdreven. Kun overfor nogle Fanger virker Ensomheden pædagogisk heldigt, overfor andre er den virkningsløs *). Overfor den første Klasse Fanger vil Cellebehandlingens heldige Virkning imidlertid kunne bevares, selv om Behandlingen modificeres, og Cellebehandlingen bør modificeres overfor disse Fanger — ligesom overfor den anden Klasse Fanger —, hvis der derfor kan anføres særlige Grunde, der er stærkere end mulige Modgrunde.

2. Det Fortrin, som Cellebehandlingen har fremfor Behandlingen i Fællesskab, at den muliggør en mere intensiv Paavirkning af Fangen fra Fængselspersonalets Side, forringes dernæst ikke ved, at Cellebehandlingen modificeres — i nogle Tilfælde vil den nævnte Paavirkning maaske endog styrkes derved.

b. Det væsentlige ved Cellestraffen ligger formentlig i dens »negative Funktion«, i dens »negative« Virkninger:

*) Overfor atter andre virker Ensomheden uheldigt, idet den fremkalder Trods, Sløvhed eller Depression. Overfor disse Fanger er der i og for sig deri en Opfordring til at modificere Cellebehandlingen, at man derved kan afværge dennes pædagogisk uheldige Virkning, jfr. nedenfor om Cellestraffens uheldige Virkninger.

at forhindre demoraliserende Paavirkning af Medfanger og at beskytte mod at blive kendt af disse. Den sidste Virkning indtræder naturligvis kun, naar Cellebehandlingen suppleres med, at Fangerne bærer Maske, naar de er udenfor Cellen og ikke er afsondrede fra andre Fanger.

En Modificering af Cellestraffen maa derfor gennemføres saaledes, at den ikke medfører Mulighed for en demoraliserende Paavirkning af Fangerne indbyrdes. Da dette imidlertid meget vel kan lade sig gøre, kommer en Modificering af Cellestraffen ikke nødvendigvis i Strid med det angivne Hensyn: at værne Fangen mod moralsk Smitte.

Enhver Modifikation i Cellestraffen vil derimod nødvendigvis komme i Kollision med Hensynet til at værne Fangen mod at blive set (og senere genkendt) af Medfanger. Om en Modificering af Cellebehandlingen desuagtet er berettiget, beror paa, dels hvilken Vægt man tillægger det nævnte Hensyn, dels hvilke Goder der formenes at kunne opnaas ved en Modificering. Og det er klart, at en Modificering ikke frembyder nogen Betænkelse i den angivne Henseende, naar det ikke er paabudt Fangerne at bære Maske*), idet dette jo er ensbetydende med, at man ikke tillægger det nævnte Hensyn nogen Vægt.

II. Cellestraffens uheldige Virkninger.

Ovenfor er nævnt Cellestraffens heldige (positive og negative) Virkninger og i Almindelighed behandlet Spørgsmaalet om den Indflydelse, som Cellestraffens Modificering har paa disse Virkninger.

Cellebehandlingen har endvidere nogle uheldige Virkninger. Overfor nogle Fanger virker den strængt gennemførte Isolation uheldigt paa Sindstilstanden eller paa det legemlige Helbred. I nogle Tilfælde virker den pædagogisk uheldigt. Og den er forbundet med nogle praktiske Ulemper, idet den hæmmer nogle af de Virkemidler, der staar til Raadighed i Fængslet. Hvor disse Cellestraffens uheldige Virkninger indtræder eller viser sig paa en særlig følelig Maade, er der Opfordring til at modificere Behandlingen.

*) Omvendt maa det erkendes, at der kan være Grund til at paabyde Maske, selvom man indrømmer Modifikationer i Cellebehandlingen med Hensyn til Undervisning, Gaardtur og Gymnastik, nemlig naar disse Modifikationer kan gennemføres saaledes, at Fangen kun bliver set af de — maaske meget faa — Fanger, sammen med hvilke han faar Undervisning, Gaardtur og Gymnastik. Ved ikke at bære Maske bliver han derimod set ogsaa af de — maaske mange — andre Fanger, der findes i Fængslet.

I Henhold til ovenstaaende vil der formentlig i vid Udstrækning være Grund til at modificere Cellestraffen overfor yngre Mandsfanger, hvis Straffetid ikke er ganske kort (f. Eks. over 3 Maaneder).

Følgende Grunde taler derfor:

1) Den strænge Isolering virker særlig slovende og deprimerende paa den unge Fange.

2) Den ægger den ungdommelige Fange til at søge at krydse eller overvinde de til Isoleringens Gennemførelse truffne Foranstaltninger. Den virker saaledes pædagogisk uheldigt og giver Anledning til en Mængde Disciplinærforseelser med deraf følgende Forhor og Afstraffelser. (I Vridselille Straffeanstalt udgør »indbyrdes Meddelelse«, d. v. s. ulovlig Forbindelse mellem Fangerne, ca. 50 pCt. af de i Aarets Løb begaaede Disciplinærforseelser.)

3) Den lægger Hindringer i Vejen for en rationel Udnyttelsen af Gaardturene og — omend i mindre Grad — af Undervisningen. Og begge disse Foranstaltninger spiller en særlig stor Rolle overfor de unge Fanger; særlig de unge Legemer taaler daarligt det stillesiddende Liv i den indelukede Celle, og de Unge trænger særlig til Disciplinering og til Bekæring.

Med Hensyn til Legemsøvelser er det lettere for Læreren at lede disse, de kan gøres mere alsidige, og der kommer mere Liv og Appel over dem, naar Fangerne er i Fællesskab, end naar de er afsondrede i hver sin Gaard; Fangerne kan i første Fald lære af at se Medfangernes Øvelser (hvad enten de udføres paa rette eller urette Maade), og der avles Kappelyst mellem Fangerne. Det maa dernæst erindres, at Gymnastik under Kommando ikke blot har Betydning som Legemsøvelser, ikke blot har en heldig Indflydelse paa det legemlige Befindende, men den har ogsaa en heldig Virkning i psykisk (pædagogisk) Henseende, idet den udvikler Evnen til at opfatte hurtigt og præcist og vænner til at lystre. Denne Gymnastikkens pædagogiske Virkeevne, der netop er af saa stor Betydning overfor det store Flertal af de Unge, som trænger til at disciplineres, udfolder sig bedst, naar Gymnastikken drives i Fællesskab.

Med Hensyn til den almindelige Motion under Gaardturene er det, naar den foregaar i Fællesskab, lettere for Betjenten at gennemføre, at Fangerne bevæger sig stadig og i rask Tempo.

Med Hensyn til Skoleundervisningen vil det, at den fin-

der Sted i Fællesskab, fremme dens Livlighed og Fangernes Kappelyst.

At Gaardture, gymnastiske Øvelser og Skoleundervisning, naar de ledes paa rette Maade, kan foregaa i Fællesskab saaledes, at der ikke derved skabes Mulighed for demoraliserende Paavirkning af Fangerne indbyrdes, er klart.

Det kan naturligvis ikke absolut udelukkes, at Fangerne giver hinanden enkelte Meddelelser (skriftlige eller mundtlige) eller Ting. Men ved Paapasselighed kan det i vid Udstrækning forhindres, og at Fangerne lejlighedsvis kan se deres Snit til at give hinanden enkelte Meddelelser eller Ting, det er dels — under Hensyn til Meddelelsernes sædvanlige Indhold og Tingenes sædvanlige Beskaffenhed — i Almindelighed ingen Ulykke, dels noget, der jo ogsaa kan ske under et strengt Afsondringssystem (og som muligen sker endog hyppigere under et saadant paa Grund af den Fristelse, som det i saa Henseende rummer).

Med Hensyn til Gudstjeneste bemærkes:

Da Fangerne i Almindelighed er mindre optagne af Prædikenen end af Undervisningen, og da Deltagernes Antal er større og Kontrollen derfor vanskeligere i Kirken end i Skolen, vil indbyrdes Meddelelse eller Forbindelse i Kirken finde Sted hyppigere end i Skolen, ligesom uheldige Samtaler kan finde Sted under Salmesangen. Men Forholdet forværres formentlig ikke ved, at man opgiver Stall-Systemet, i alt Fald ikke — med Hensyn til Fangernes Given hinanden skriftlige Meddelelser, Skraa o. a. — naar Kirken indrettes som i nyere preussiske Fængsler, saaledes at Fangerne sidder i særlige Aflukker, der ikke hæver sig amfiteatralsk, og hvis Sider kun naar Fangen til midt paa Brystet, naar han sidder ned; Fangen kan saaledes ikke give sin Sidemand noget, uden at Armen løftes op over — eller den paagældende Ting kastes over — Aflukkets Sidevæg, hvad straks kan bemærkes.

En lignende Grund som den, der ovenfor anførtes for Undervisning i Fællesskab — at Undervisningen bliver mere livfuld —, kan ikke anføres for Gudstjeneste i Fællesskab (d. v. s. uden Afsondring). Herfor taler formentlig kun det, at ved Opgivelsen af den fuldstændige Afsondring ophæves Fristelsen til at bryde denne og bortfalder det knugende, som den fuldstændige Isolering rummer.

Paa den anden Side kan den af Afspærringen flydende Ubemærkethed have sin Værdi under Gudstjenesten (Fangen

vil da ikke genere sig for at give Udtryk for, at han er greben eller bevæget), ligesom ogsaa Fangens Afsondring fra Medfangerne forhindrer, at han distraheres ved at iagttage disse.

Herefter synes Cellestraffens Modificering mindre paa-krævet under Gudstjenesten end under Gaardtur, Gymnastik og Skoleundervisning.

I Henhold til det ovenfor bemærkede bliver der en fælles Indvending imod at modificere Cellestraffen ved at lade Gaardtur, Gymnastik, Skoleundervisning og Gudstjeneste foregaa i Fællesskab, nemlig den, at dermed ophæves Cellebehandlingens gavnlige Virkning i Henseende til at beskytte Fangen mod at blive set (og senere genkendt) af Medfangerne *).

Dette Hensyn dækker over følgende Betragtninger:

1) Det kan for Fangen være krænkende, at hans Skam stilles til Skue for saa mange andre; han vil helst »gemme sig«.

2) Naar han er kommen paa fri Fod, kan det at møde et fra Fængslet kendt Ansigt give ham en Ubehagsfølelse gennem Mindelsen om »det mørke Punkt« i hans Liv, ja, han risikerer, at tidligere Medfanger generer ham ved Tiltale eller højrosted Omtale.

3) Tidligere Medfanger, som ser ham ude i det frie Liv, kan skade ham ved at fortælle til Tredjemand, f. Eks. hans Arbejdsgiver eller Arbejdskammerater, at han har været i Fængsel.

4) Tidligere Medfanger kan benytte deres i Fængslet erhvervede Kendskab til ham til Pengeafpresning, idet de truer ham med at »afsløre« ham overfor Arbejdsgiveren, Kammeraterne, Ægtefællen, Kæresten, dennes Familie o. s. v.

5) Tidligere Medfanger kan, naar de træffer ham eller maaske endog opsøger ham, forlede ham til letsindigt Levned eller nye Forbrydelser.

Det under 3—5 anførte viser, at Fangen ved at blive set af andre Fanger i Fængslet udsættes for Farer, som undgaas, naar han holdes fuldstændig afsondret fra Medfangerne.

Det her omtalte Hensyn bør formentlig i Almindelighed udelukke de angivne Modifikationer i Cellestraffen, naar det drejer sig om en ung Fange, der i Virkeligheden er ufordær-

*) *Fr. Bruuns* Imødegaaelse af denne Indvending, l. c. pag. 107—109, synes ikke overbevisende.

vet, og som derfor i Almindelighed vil komme fra et godt Hjem. (En saadan Fange bør naturligvis ogsaa bære Maske.) Hvor det derimod drejer sig om ret anløbne unge Fanger, bør det anførte Hensyn ikke udelukke de angivne Modifikationer i Cellebehandlingen; dette gælder navnlig unge Fanger, der tidligere har været straffede — hvorved bemærkes, at i Arresthusene bæres ikke Maske og gennemføres i det hele Isoleringen ikke saa strængt —, eller som har været anbragte paa Opdragelsesanstalt, navnlig af strengere Art. I tvivlsommere Tilfælde bør det overlades til Inspektørens Skøn, om Modifikationerne i Cellestraffen bør foretages eller ikke. I den første Tid (2 à 3 Maaneder) efter Indsættelsen i Fængslet bør Fangen altid holdes strængt afsondret fra Medfangerne, for at Inspektøren kan faa Tid til at lære Fangen og hans Fortid at kende og saaledes erhverve et Grundlag for sit Skøn om den for Fangen bedste Behandlingsmaade (stræng Cellestraf, modificeret Cellestraf, modificeret Fællesskab, fuldstændigt Fællesskab), og en saadan kortere Tids absolutte Afsondring kan — bortset fra nogle sjældne Undtagelsestilfælde — ikke have nogen uheldig Virkning paa Fangen.

Hvad dernæst angaar Kvindefanger*) og ældre Mandsfanger, bør de angivne Modifikationer i Cellestraffen ikke gores, thi de Grunde, som overfor de unge Fanger taler for disse, vil ikke gøre sig gældende her, og der er derfor ikke Anledning til at tilsidesætte de Hensyn, der taler for at lade Fangen forblive uset af andre Fanger i Fængslet (og Fangen bør derfor ogsaa bære Maske). Forudsætningen er imidlertid, at Cellestraffen ikke anvendes overfor andre Fanger end saadanne, overfor hvilke de nævnte Hensyn har nogen Vægt. Og denne Forudsætning er til Stede, forsaavidt angaar Forholdene her i Landet, hvor Cellestraf i Almindelighed ikke anvendes overfor ældre Fanger, som to Gange tidligere har udstaaet saadan Straf.

Den Opfattelse, for hvilken der ovenfor er gjort Rede, gaar i Korthed ud paa, at den strænge Isolering virker uheldigt paa yngre mandlige Fanger, at der derfor overfor saadanne er Grund til at modificere Cellestraffen, at kun Hen-

*) I en Afhandling (i Fængselshjælpens 10. Aarsberetning) »Hvorledes bør Strafarbejde afsones?« udtaler Fængselsinspektør *Adolf Goos*: »Kvinden, hvis Gærning i det daglige Liv i væsentlig Grad udføres inden Døre, taaler gennemgaaende Cellebehandlingen bedre end Manden«. I modsat Retning udtaler *Almquist* sig l. c. pag. 115. Goos' Udtalelse stemmer formentlig med den almindelige Opfattelse her i Danmark.

synet til at værne Fangen mod at blive set af Medfanger taler herimod, *at* dette Hensyn i visse Tilfælde har en saa stor Betydning, at det bør udelukke en Modificering af Cellestraffen, og *at* det bør overlades Anstaltens Inspektion, efter Forløbet af en vis kortere Tid (2 à 3 Maaneder), i hvilken Fangen holdes fuldstændig afsondret fra andre Fanger, at skønne derover.

Spørgsmaalet om Masken *) bør formentlig besvares saaledes: De Fanger, overfor hvem den absolutte Cellestraf anvendes, bør bære Maske, de andre ikke, i alt Fald ikke, hvis de er i Fællesskab i Kirken, hvor jo almindeligvis hele Fangebesætningen er til Stede. Hvis der i samme Fængsel anvendes baade det absolutte og det modificerede Cellesystem, vil saaledes nogle Fanger bære Maske, andre ikke; men herimod kan der næppe anføres nogen afgørende Indvending **).

Det Spørgsmaal, om det skal paabydes Fangerne at bære Maske, eller om de kun skal have Ret dertil, bør formentlig besvares saaledes: Alle Fanger, som det anses for rigtigst at undergive absolut Cellestraf, skal være pligtige til at bære Maske. Omvendt bør en Fange, som faar Undervisning, Gaardtur og Gymnastik i Fællesskab med andre Fanger, kunne forlange at bære Maske, naar han gaar til og fra Skolen, Gaarden og Gymnastiklokalet.

Af hygiejniske Grunde bør Fangemasken kasseres, naar den Fange, der har brugt den, løslades; den bør derfor fremstilles saa billigt som muligt.

Juni 1913.

Thorkil Fusing.

*) I Vridsløselille Straffeanstalt, hvor det absolutte Cellesystem hersker, bæres Maske. I Kristianshavns Straffeanstalt, hvor det samme System hersker, bære de kvindelige Celfanger i Stedet for Maske Forklædet opslaaet over Hovedet, naar de gaar fra og til Cellen. I Horsens Straffeanstalts Celleafdeling, jfr. Noten foran, anvendes ikke Maske.

***) I Sverige bærer Celfangen kun Maske, hvis han ønsker det, jfr. *Almquist* l. c. pag. 112, og i svenske Celfængsler maa det formentlig saaledes forekomme, at nogle Fanger bære Maske, andre ikke. Se endvidere *Fr. Bruun* l. c. pag. 109: »Ingen Fange kan mod sin Vilje tvinges til at deltage i den fælles Undervisning eller den fælles Gaardtur. Den Fange, der vil være ukendt, kan saaledes forblive at være det, og det er ogsaa derfor, at jeg anser det for rigtigt at bibeholde Masken«.